

ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS A SZEGEDI MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA TULAJDONÁBAN LÉVŐ VÁLLALATOK KÖZZÉTÉTELI GYAKORLATÁRÓL 2017. február

1. ELŐZMÉNYEK

A Budapest Intézet és a TI Magyarország 2016 februárjában mutatta be a Szeged Város Önkormányzatának kizárólagos illetve többségi tulajdonában álló önkormányzati vállalatok közzétételi és átláthatósági gyakorlatáról szóló tanulmányát.

A tanulmány 17 önkormányzati vállalat közzétételi gyakorlatát vizsgálta két szempontból. Az egyik szempont az volt, hogy az önkormányzati vállalatok honlapján szereplő információk és adatok mennyire felelnek meg az állami vállalatokra nézve kötelező törvényi előírásoknak (Törvénytiszteltet Index, „TTI”). A másik szempont az volt, hogy az adott önkormányzati vállalat számára a törvényi előírásokon túlmenően, az üzleti stratégiája szempontjából mennyire meghatározó az integritás, a tisztességes ügymenet és ezek külső kommunikációja (Ajánlott Közzétételi Index, „ALI”).

A kutatás eredménye alapján a 17 vizsgált önkormányzati vállalat teljesítménye a TTI mutató szempontjából átlagos volt, 57 ponttal. Az ALI mutató esetében sokkal rosszabb volt a helyzet, itt a vállalatok 18 pontos átlagot értek el.

2016 szeptemberében Szeged megkereste a TI Magyarországot, valamint a Budapest Intézetet, hogy a 2016 februárjában publikált felmérés utóvizsgálatát szeretné elvégezni az önkormányzati vállalatok körében, ugyanis a TTI index jelentős, 50%-os javítása bekerült a 100%-ban önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek ügyvezető igazgatóinak, vezérigazgatóinak prémiumfeladatai közé. A prémiumfeladatokkal érintett 7 db önkormányzati vállalat a következők: Szegedi Vadaspark Nonprofit Kft.; Szegedi Városképzés és Piac Kft.; Szeged Pólus Fejlesztési Nonprofit Kft.; RITEK Zrt.; Szegedi Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft.; Szegedi Víziközmű Működtető és Fejlesztő Zrt.; valamint Szeged és Térsége Turisztikai Nonprofit Kft. Erről Szeged MJV Közgyűlésének Pénzügyi és Vagyongazdálkodási Bizottsága 2016. áprilisában határozott.

2. A 17 ÖNKORMÁNYZATI VÁLLALAT TTI ÉS ALI MUTATÓK SZERINTI UTÓMÉRÉSE

A városvezetés kifejezetten kezdeményező volt a tekintetben, hogy a (többségi tulajdonban lévő) önkormányzati vállalatok esetében egy év elteltével megismételjük az átvilágítást, azaz a vállalati honlapok tartalom-elemzését.

A helyi vállalatok közzétételi gyakorlatát így a korábban már alkalmazott, két index segítségével elemezzük. Az ún. Törvénytisztélet Index (továbbiakban TTI) azt mutatja, hogy az adott vállalat a honlapján szereplő információk és adatok alapján mennyire felel meg az állami vállalatokra nézve azon kötelező törvényi előírásoknak, melyeket a TI és BI korábbi vizsgálataiban kiemelt.

Az ún. Ajánlott Közzétételi Lista szerinti Index (továbbiakban ALI) pedig azt jelzi, hogy az adott vállalat számára a törvényi előírásokon túlmenően mennyire fontos, üzleti stratégiája szempontjából mennyire meghatározó a vállalati integritás, azaz a vállalat átlátható és társadalmilag felelős működése, a tisztességes üzletmenet és mindezek külső kommunikációja.

A vizsgált gazdasági társaságokat érintően a két mérés között változások következtek be. A Szegedi Testamentum Nkft., megszűnt beolvadással, a Ligetfürdő Kft. üzletrésze eladásra került, a Szegedi Hőszolgáltató Kft. felszámolás alatt van, helyette egy új cég látja el a távhőszolgáltatási feladatot, mely 2016. július 1. napjával kiválással (IKV Zrt-ből) jött létre (SZETÁV Kft.)

A Szegedi Környezetgazdálkodási Nkft-ből kiválással létrejött a Szegedi Hulladékgazdálkodási NKft. Ez a cég, valamint a korábban említett SZETÁV Kft. a mérésnek 2015-ben nem volt része, a mostani mérésnek pedig igen.

Összehasonlítva a jelenlegi mérés adatait a 2015-ös méréssel jól látszik, hogy a cégek eredménye összességében jelentősen javult mind a TTI, mind pedig az ALI indexekben. A vállalatok mindegyike javított TTI indexén; ezek közül a Szeged és Térsége Turisztikai Nonprofit Kft., a Szeged Pólus Nonprofit Kft., a Szegedi Környezetgazdálkodási Nkft., a Szegedi Vadaspark Nkft., a Szegedi Rendezvény és Médiaközpont Nkft., Szegedi Víziközmű Működtető és Fejlesztő Zrt., a Szeged Városkép és Piac Kft. és a Cserepes sori Piac Kft. 50%-ot meghaladó mértékben.

Idei vizsgálatunk az alábbi főbb eredményekkel zárult:

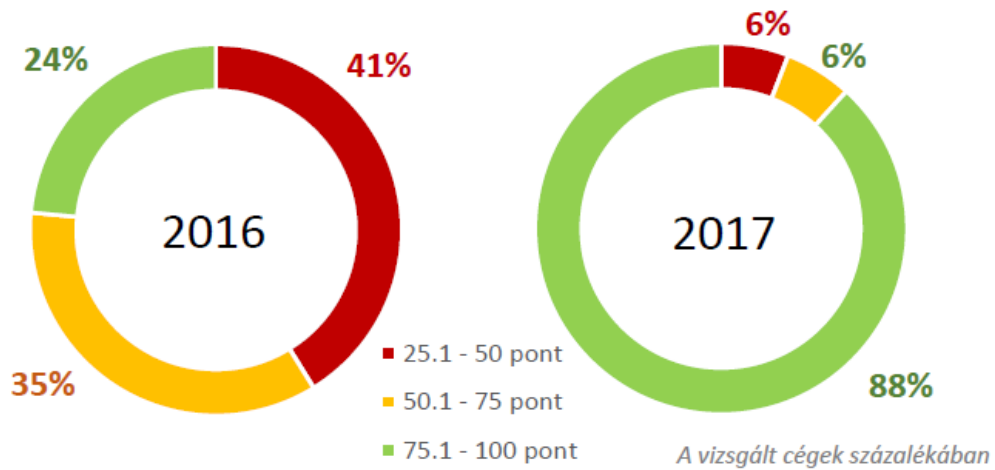
1. táblázat: A szegedi önkormányzati vállalatok rangsora a Törvénytiszteleti Index (TTI) alapján, 2017

HELYEZÉS	VÁLLALAT	TTI (PONT)
1.	Szegedi Vízmű Zrt.	100
2.	IKV Ingatlankezelő és Vagyongazdálkodó Zrt	100
3.	Szeged Pólus Nonprofit Kft.	97
4.	Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.	97
5.	Szegedi Szabadtéri Nonprofit Kft.	97
6.	Szegedi Közlekedési Kft.	94
7.	Szegedi Vadaspark Nonprofit Kft.	91
8.	Szegedi Sport és Fürdők Kft.	91
9.	Szegedi Városkép és Piac Kft.	91
10.	Cserepes sori Piac Kft.	88
11.	Szegedi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft	85
12.	Szegedi Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft	76
13.	Szegedi Távfűtő Kft.	76
14.	Szeged és Térsége Turisztikai Nonprofit Kft.	68
15.	Ritek Zrt.	68
16.	Szegedi Víziközmű Működtető és Fejlesztő Zrt.	61
17.	Dorozsmai Nagybani Piac Üzemeltető Kft.	45

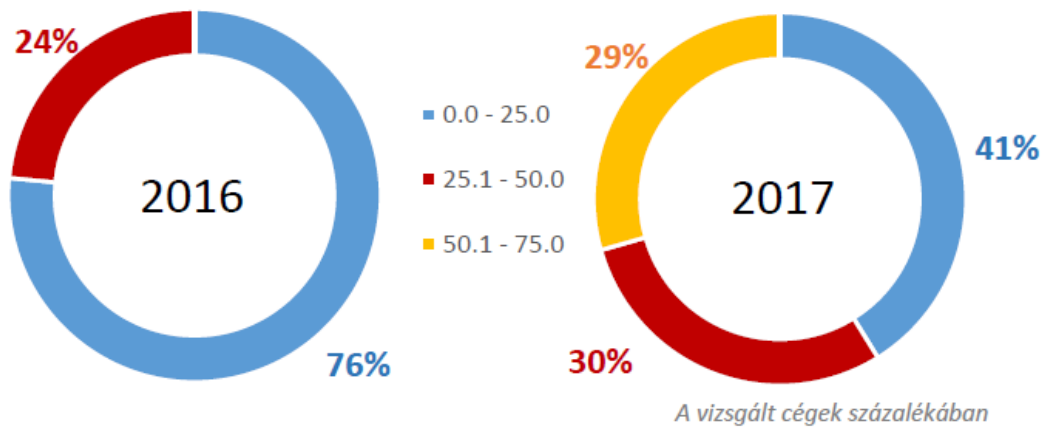
2. táblázat: A szegedi önkormányzati vállalatok rangsora az Ajánlott Közzétételi Lista szerinti Index (ALI) alapján, 2017

HELYEZÉS	VÁLLALAT	ALI (PONT)
1.	Szegedi Rendezvény és Médiaközpont Nonprofit Kft.	68
2.	Szeged Pólus Nonprofit Kft	63
3.	Szegedi Vízmű Zrt.	58
4.	IKV Ingatlankezelő és Vagyongazdálkodó Zrt	53
5.	Szegedi Víziközmű Működtető és Fejlesztő Zrt.	42
6.	Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.	37
7.	Szegedi Közlekedési Kft.	32
8.	Szegedi Távfűtő Kft	32
9.	Szegedi Városkép és Piac Kft.	26
10.	Szeged és Térsége Turisztikai Nonprofit Kft.	26
11.	Szegedi Szabadtéri Nonprofit Kft.	22
12.	Szegedi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft	21
13.	Szegedi Sport és Fürdők Kft.	16
14.	Szegedi Vadaspark Nonprofit Kft.	16
15.	Cserepes sori Piac Kft.	16
16.	Dorozsmai Nagybani Piac	11
17.	Ritek Zrt.	11

1. ábra: A TTI értékek eloszlása a vizsgált vállalatok között*

2. ábra: Az ALI értékek eloszlása a vizsgált vállalatok között*

*A Ligetfürdő Ingatlanfejlesztő és Fürdőüzemeltető Kft. és a Szegedi Testamentum Nonprofit Kft. nem, a Szegedi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. és a Szegedi Távfűtő Kft. vállalatok pedig részei voltak a jelenlegi vizsgálatnak.

Részletes megállapítások (TTI):

- A szegedi vállalatok jobban figyelnek az alapvető szervezeti, gazdálkodási és pénzügyi adataik megosztására és részletesebb betekintést adnak a közbeszerzéseik dokumentációjába, valamint üzleti szerződéseikbe.
- Minden cég az elvárásoknak megfelelően osztja meg a vállalat alapadatait (név, székhely, mail, telefonszám), a cégvezetés és a felügyelőbizottsági tagok összetételét, fizetését, prémiumait.
- A cégek majdnem mindegyike betekintést nyújt a céges szervezet felépítésébe (16 cég), az egyes szervezeti egységek feladataiba (15 cég), valamint listázza a vezető beosztású munkatársakat és javadalmazásukat (13 cég).
- Két cég kivételével (Szegedi Víziközmű Működtető és Fejlesztő Zrt. és a Dorozsmai Nagybani Piac) minden cég megosztotta éves pénzügyi beszámolóját.
- Fontos fejlemény a tavalyi vizsgálathoz képest, hogy a vállalatok növekvő számban adnak hozzáférést közbeszerzési dokumentumaikhoz (közbeszerzési terv, statisztikai összegzés, szerződések letölthetővé tétele, beszerzési szabályzat) és a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően tájékoztatnak (kisebb arányban teszik egyúttal elérhetővé) az 5 millió forintot meghaladó üzleti szerződéseiket. Amennyiben a cég a kozbeszerzes.hu oldalra hivatkozik, mindenképpen ajánlott a pontos vállalati aloldalhoz vezető link megadása.
- A cégek közel fele esetében lehetne javítani a tájékoztatást arról, mely érvényes jogszabályok hatálya alatt látják el közfeladataikat és nyújtják a közszolgáltatásokat, bár az erre vonatkozó tájékoztatás így is javult 53%-ra a tavalyi 24%-ról.
- Keveset, csupán 6%-ot javult az arra vonatkozó információszolgáltatás, hogy céges összesítésben milyen juttatásokat kapnak az alkalmazottak.
- Továbbra is ritka, hogy a közérdekű adatigénylés lehetőségének rendjéről, eljárásáról (ideértve, az adathozzáférés igénylésekor esetlegesen felszámolandó díjakat is) megfelelően tájékoztatnának a helyi vállalatok. A honlapokon újonnan elérhető szabályzatok nem adnak pontos iránymutatást azzal kapcsolatban, hogy a cégek által kezelt, szolgáltatásokhoz köthető közérdekű adatok mely köre igényelhető újrahasznosítás céljából, milyen időtávban és milyen célból.

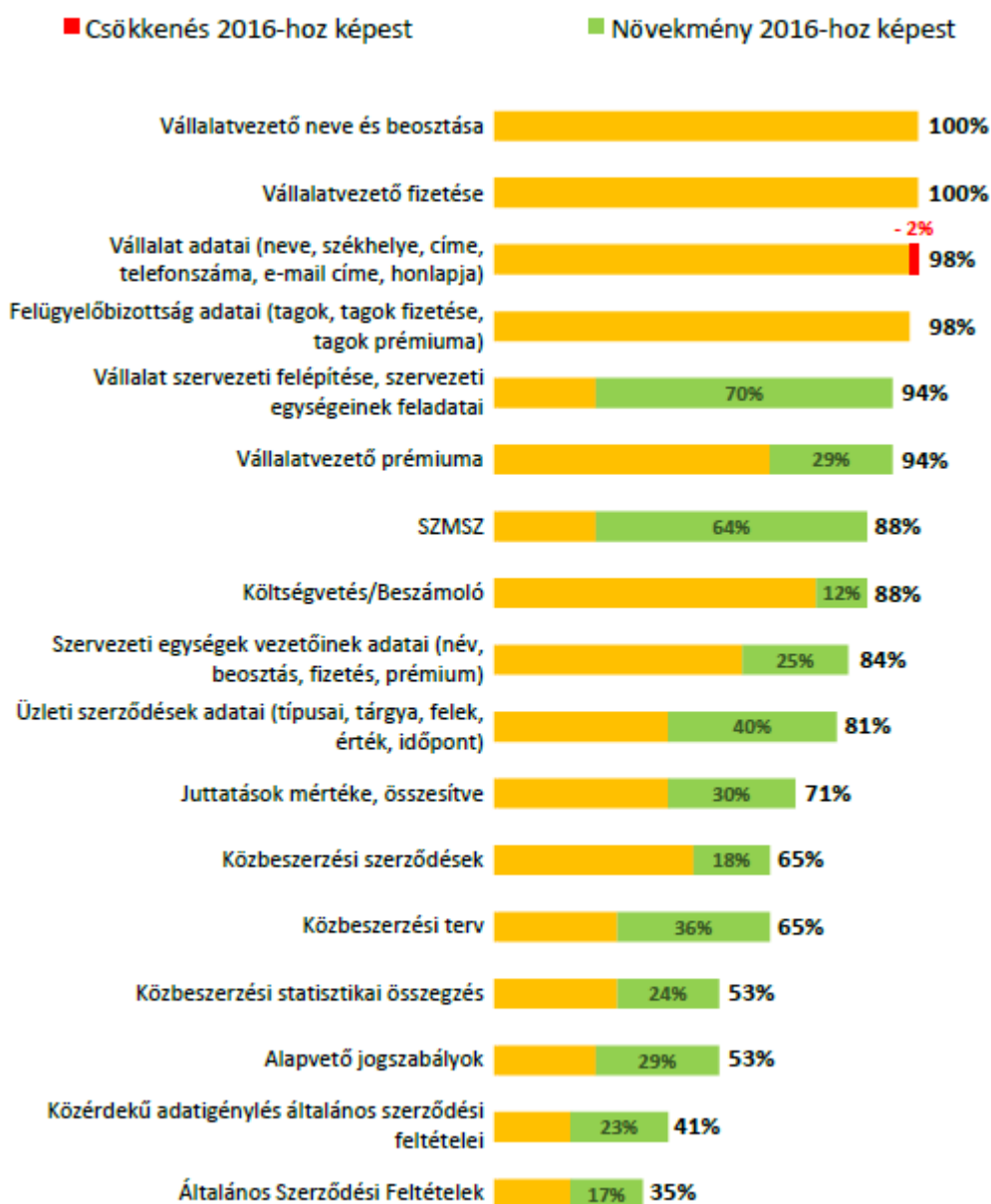
Részletes megállapítások (ALI):

- Nagyon biztató, hogy a cégek többsége tájékoztat szakmai, üzleti küldetéséről és célkitűzéseiről. Ezen célok megvalósításáról, szakmai teljesítményük értékeléséről azonban a cégek nagyobb többsége még nem oszt meg információkat, kizárólag 2-3 cég esetében láttunk erre jó példát. Javasoljuk a cégeknek, hogy az éves stratégiai beszámoló/jelentés felhasználóbarát verzióját dolgozzák ki.
- Példaértékű, hogy a tavalyi vizsgálat óta több cég is lépéseket tett üzleti integritásának fejlesztése, korrupció ellenes céljainak kidolgozása felé (4 cég töltött fel információt korrupcióellenes irányelveiről: az IKV Ingatlankezelő és Vagyongazdálkodó Zrt., a Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft., a Szegedi Távfűtő Kft. és a Szegedi Hulladékgyűjtési Nonprofit Kft.).
- 8 cégnél találtunk etikai kódexet és közel egyharmadánál olyan, nyilvánosan is elérhető vállalati dokumentumot, amely céges szinten rögzíti a zéró tolerancia elvét, illetve anti-korrupciós irányelveket, célokat fogalmaz meg. Ez üdvözlendő még akkor is, ha némely esetben nem egyértelmű a letölthető dokumentumok státusza (nem világos, hogy ki fogadta el és milyen hatáskörben az adott célokat és elveket – például, vezérigazgatói/igazgatói jóváhagyás, aláírás hiánya) és több esetben esetleges a dokumentumban foglalt etikai elvek és szabályok köre.
- Bejelentővédelmi mechanizmust csak három cég működtet és csak egy vállalat (Szegedi Rendezvény és Médiaközpont Nonprofit Kft.) adott meg nemzetközi és hazai ajánlásoknak is megfelelően cégtől független, külsős bejelentő-védelmi kontaktot (külső ügyvédi iroda, ügyvéd és ezek telefon/e-mail elérhetősége), ez nagyon komoly előrelépés a hazai gyakorlatot ismerve.
- A vállalati vezetők önéletrajza nem érhető el a honlapok túlnyomó részében (csupán 4 vállalatnál, a Szegedi Rendezvény és Médiaközpont Nonprofit Kft.-nél, a Szeged Pólus Nonprofit Kft.-nél, a Szegedi Víziközmű Működtető és Fejlesztő Zrt.-nél és a Szegedi Közlekedési Kft.-nél), illetve a látogató csak találgatni tud arról, hogy kapott-e az adott vállalat bármilyen nem normatív állami támogatást.
- Nem derül ki, hogy fontos-e és ha igen, milyen pénzügyi súllyal a cég számára a társadalmi felelősségvállalás, társadalmi szponzoráció. Ezekről információ csak 3 cégnél található (Szegedi Rendezvény és Médiaközpont Nonprofit Kft., Szeged Pólus Nonprofit Kft., Szegedi Vízmű Zrt.).
- Csak egy társaság (IKV Zrt.) osztott meg a korábbi ajánlásoknak megfelelően információt a céges szintű kockázatmenedzsment keretéről és folyamatáról.

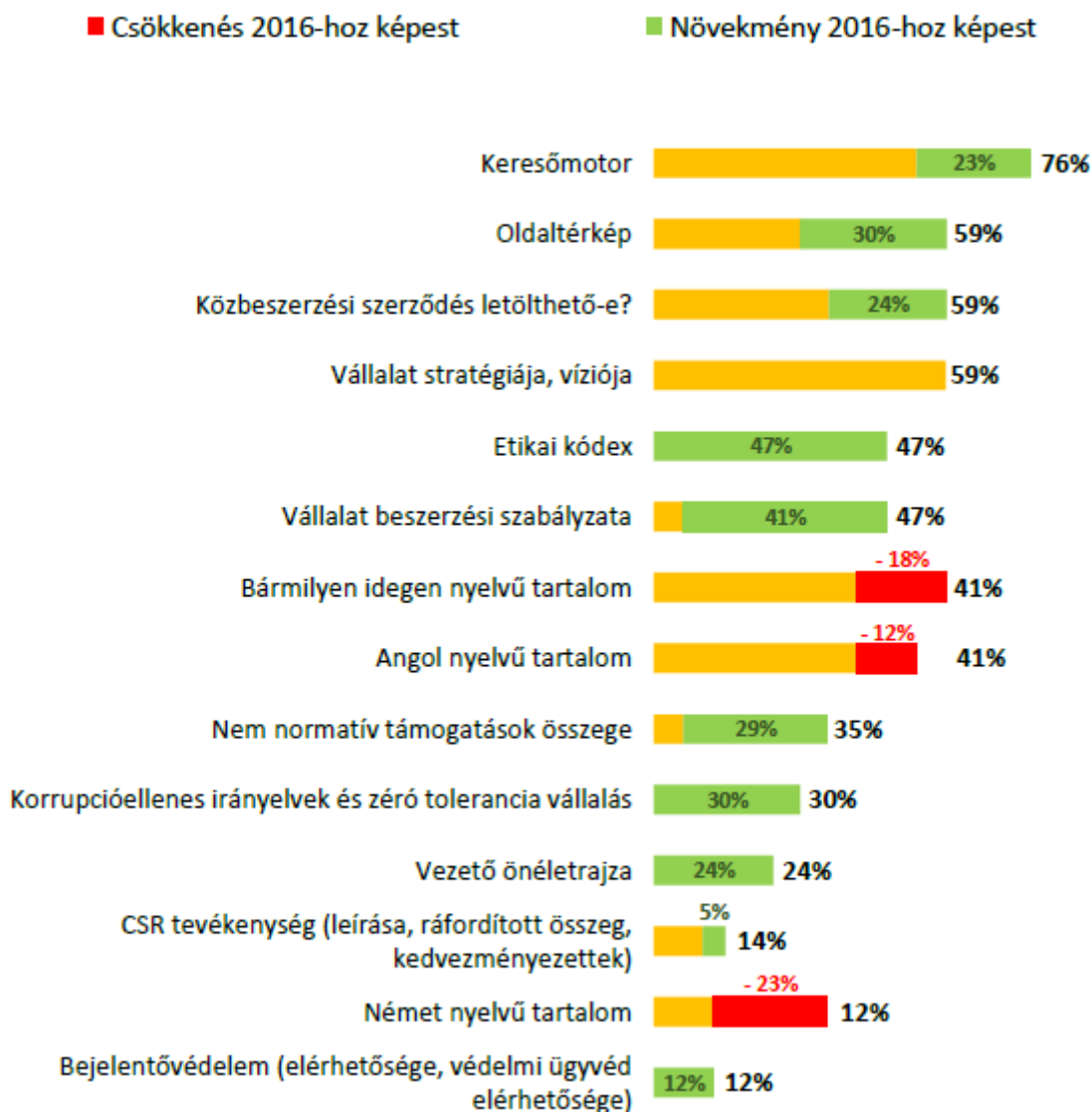
- Végül, miközben javult a honlapok kereshetősége és átláthatósága (keresőmotor, oldaltérkép beépítése), tavalyi vizsgálathoz képest kevesebb az idegen-nyelvű tartalom – feltehetően ez annak az átmeneti helyzetnek az eredménye, hogy több cég átszabta és/vagy éppen fejlesztte honlapját.

Összességében elmondható, hogy a legtöbb vállalat fontosnak tartja közzétételi gyakorlatának fejlesztését és értik, hogy ennek mi a jelentősége, mik az előnyei. Az adatfelvétel során az volt a benyomásunk, hogy számos cég a 2016 novemberben megtartott workshop után kezdte el frissíteni a honlapját, és az adatfelvétel idején is kerültek még új tartalmak a honlapokra. A honlapok aktualizálását hátráltathatta az a nagy adatigénylési teher, amely az elmúlt időszakban az önkormányzatokra és a vállalatokra hárult. Ugyanakkor fontos tudni, hogy a honlapok naprakészen tartása és fejlesztése folyamatos kell, hogy legyen azon cégeknél is ahol jelenleg a legjobbak az eredmények.

3. ábra: adott TTI elemeket tartalmazó honlapok aránya, 2017

4. ábra: adott ALI elemeket tartalmazó honlapok aránya, 2017

3. AJÁNLÁSOK

1. Ajánlásaink a tulajdonos önkormányzat számára:

- **Céges szakmai, üzleti célok kommunikációja:** a cégek vezetésének érdemes lenne a tulajdonos városvezetéssel egyeztetve, tulajdonosi konzultáció keretében kitalálni azokat a teljesítmény-mutatókat, melyek alakulásának nyomon követhetősége hasznos lehet a helyi civil szervezetek, média számára is (lásd például: szolgáltatások minőségi mutatói, ügyfél-elégedettség adatok).
- **Vállalati integritás, bejelentő-védelem:** szerencsés lenne, ha cégvezetéstől független, külső szakmai kapcsolatot (pl. független ügyvédi iroda, civil szervezet) találnának a cégek, kiknek munkája nem függ sem munkajogi, sem más vonatkozásban sem a cégvezetéstől, sem a tulajdonostól. A vállalatoknak ki kellene alakítaniuk egy olyan eljárásrendet, amely a függetlenséget biztosítani tudja.

2. Általános ajánlásaink az önkormányzati vállalatok számára:

A legtöbb információs kötelezettség gyorsan és kis költséggel megoldható, javasoljuk ezek teljesítését. Ezek kiemelten az alábbiak.

- Ajánlott a **korábbi, még nem frissített idegen-nyelvű honlapverziókat elérhetővé tenni a honlapok újraszabásának átmeneti ideje alatt is.** A honlaptatókat tájékoztatni szükséges az újraszabott honlapok tervezett idegen-nyelvű verzióinak elérhetőségéről (várható időpont megjelölésével).
- A közérdekű adatok menüpontot be kell építeni, ezek könnyű elérhetőségét biztosítani, illetve a közzétételi listákat alkalmazni, linkelt tartalmakkal/dokumentumokkal.
- **A negatív információ is információ:** ajánlott arról is tájékoztatást adni, ami nem releváns tevékenység, vagy nincs az adott vállalat esetében (pl. CSR, külső vizsgálat/ellenőrzés, nem normatív támogatások, vagy éppenséggel a közbeszerzések hiánya).
- **A szerződésekkel kapcsolatban** javasolt a helyi jó gyakorlat követése és áttekintő lista közzététele, amelyben a keresett összes fontos információ (szerződés típusa, tárgya, fél/partner, érték, dátum) rövid úton, azaz az egyes szerződések letöltögetése és végigolvasása nélkül elérhető (pl. Szeged Pólus)
- **Céges profilra mutató linkek beépítése javasolt a közérdekű online adatbázisokra való hivatkozások esetében:** központi közbeszerzési

adatbázisban céges profil kikeresése és erre való átvezetés a Közbeszerzési Hatóság nyitó lapjának megadása helyett. Felhasználóbarát megoldás, ha vállalati profilra kihegyezett linket osztanak meg a cégek. Fontos tudni, hogy a kapcsolódó szerződések ebben az adatbázisban nem mindig tölthetők le!

- **Cégvezetés elérhetősége:** a céggel szembeni ügyfélbizalmat növeli már az is, ha titkársági kontakt információk érhetők el és nem csak egy központi kapcsolati cím. Ez egyértelműen jelzi, hogy a cégvezetés nem rejtőzködik, hanem elérhető külső megkeresésre.
- **Bejelentő védelem és etikai forródrót:** fontos, hogy vállalat vezetéstől független megoldást találjanak a cégek, sok esetben vállalati központi e-mailcímet (info@, etikus@) találunk, illetve információt arról, hogy a társaság vezetőjét lehet keresni (Pólus, Távhő).

3. Kiemelt helyi jó gyakorlatok – cégeknek ajánlott jó megoldások:

Teljes körű tájékoztatás - Negatív információ is információ:

SZKT Kft. <http://szkt.hu/tarsasagunkrol/iii-gazdalkodasi-adatok>

Cserepes sori Piac Kft (kis cég): <http://cserepessoripiac.hu/munkatarsaink/>

Üzleti szerződések – kereshető és letölthető verzióban: kevés az igazán felhasználóbarát megoldás (pl. szerződések típusa, tárgya, értéke szerinti könnyű kereshetőség, szerződések letölthető verzióban), több cég is táblázatos formában osztja meg ezeket az információkat (pl. Szegedi Pólus, SZKHT, SZKT), ám ritka, hogy ugyanezen forrásból a szerződések is letölthetőek, mint az IKV Zrt. esetében: (http://www.ikv.hu/aktualis/adatkozles/szerzodes/2016/5millio_szerzodesek_2016.pdf - bár itt sem működik mindegyik megadott link).

Kifejezetten gondos megoldás, szerződés tárgya szerint még kereshető is:

<http://szegediszabadteri.hu//index.php/hu/page/show/418-szerzodesek>

Etikai forródrót, bejelentő védelem: nem céges központi /igazgatói szám és/vagy mail, hanem cégtől/cégvezetéstől független bejelentő vonal, potenciális bejelentők védelmére kijelölt külső, független ügyvéd (Szegedi Rendezvény és Médiaközpont, http://www.ihtrendezvenykozpont.hu/kozerdeku_informacio)

Etikai kódex:

IKV: http://www.ikv.hu/aktualis/adatkozles/tevekenyseg/etikai_kodex_20170102.pdf

általános alapelveket rögzít, tisztázza, milyen hatállyal érvényesül a kódex, vezérigazgatói aláírással lép életbe, korrektül számba veszi azokat a típus-helyzeteket, melyekre élnék az kódexben rögzített általános alapelvek és rögzíti ezen esetekben a speciális szabályokat (ellenszolgáltatás, díjazás ellenében végzett munkavégzés, ajándék, egyéb nem anyagi ellenszolgáltatások, összeférhetetlenség, nyilvánosság kezelése), a kódex kitér a partnerszervezetek viszonylatában is az etikus üzletmenetre.

Szegedi Sport és Fürdők Kft:

http://www.szegedsport.hu/images/upload/2016_etikai/etikaikodexII.pdf alapelveket rögzít, általános viselkedési szabályokat, listázza a tipikus helyzeteket és az eljárásrendet illetően is orientál.

Külső audit, ellenőrzések: sok társaság minőség-biztosítási/integrált menedzsment rendszer tanúsítványait és engedélyeit teszi közzé. Ezek fontosak, de nem ehhez a ponthoz tartoznak (egyedi közzétételi lista elemei). Szakmai, költségvetési és egyéb tulajdonosi vizsgálatokról lenne ajánlott információt megosztani (vizsgálatot végző szerv neve, időpont, tárgya és főbb megállapításai) – lásd Szeged Pólus:

http://www.szegedpolus.hu/images/stories/PDF/Jelentes_ellenorzesrol2015.pdf

Kockázatkezelés: érthetően megírt rövid tájékoztató anyag a céges szintű kockázatok kezelésének keretéről, szabályairól – IKV Zrt.

http://www.ikv.hu/aktualis/adatkozles/tevekenyseg/kockazatkezeles_20170105.pdf

SZETÁV Zrt.

http://szetav.hu/files/nyomtatvany/szetav_etikai_kodex.pdf

Átfogó tartalmú etikai kódex, külön kiemelendő a korrupció határozott elutasításának, a **zéró toleranciának** a rögzítése.

A jelentést készítette:

Reszkető Petra (Budapest Intézet)

Papp Krisztina (Transparency International Magyarország)

Mucsi Gyula (Transparency International Magyarország)

Az adatfelvétel lezárásának időpontja: 2017. február 10.